

Mahremlerimiz ve nâmahremlerimizle ilişkilerimiz

Semra Hanım: “Mahremlik ve nâmahremlik ne demektir? Bir kişinin mahremleri ve nâmahremleri kimlerdir? Nâmahremlerimize karşı tutumumuz nasıl olmalı?”

MAHREMLİK - NÂMAHREMLİK

Mahremlik, “evlenme haramlığı” demektir. Kardeşlik, nesep bağı, süt hısımlığı ve eşten doğan hısımlık bağı itibariyle bizimle evlenme haramlığı bulunan, yani söz konusu bağılardan dolayı bize nikâh düşmeyen kadınlar bizim mahremimizdirler. Bedüzzaman’ın ifâdesiyle mahremlerimizin simaları, yakınlık ve mahremiyet cihetinde bize karşı mânevî şefkat ve meşrû muhabbet taşırlar; fitraten nefsi ve şehvanî meyil taşımazlar.¹ Bu sebeple sosyal ilişkiler bakımından mahremlerimizle nâmahremlerimiz arasında elbette fark olacaktır.

Nâmahremlik ise, evlenme haramlığının bulunmaması, yani nikâh yapılabilirlik durumu demektir. Birbirlerine nâmahrem olan erkek ile kadının hukukunu ve münasebet şartlarını da yüce dînimiz düzenlemiştir.

Cenâb-ı Allah, Kur’ân’da mahremlik sınırlarını çizmiştir. Şöyle ki:

Bir Müslüman kadının kocası, babası, kayın pederi, kendi oğulları, eşinin (varsa) başka kadından oğulları, erkek kardeşi, erkek kardeşinin oğulları, kız kardeşinin oğulları, Müslüman hanımlar ve çocuklar kendisine mahremdirler; bu çizginin dışındakiler ise kendisine nâmahremdirler.²

Erkeğin mahremleri ise: Annesi, kızı, kız kardeşi, halası, teyzesi, kız ve erkek kardeşlerinin kızları, oğlunun hanımı, sütannesi, sütkardeşi, kayın validesi, hanımının kızı ve hanımının kız kardeşidir.³ Bu çizginin dışındaki kadınlar da bir erkek için nâmahremdirler.

NÂMAHREME KARŞI DAVRANIŞ İNCELİKLERİ

O halde, bir kişi nâmahremi olan kimselere, yani dînen evlenebileceği kimselere, her ne kadar aralarında evlenme niyeti veya art niyet söz konusu olmasa da, her ne kadar her biri diğerinden daha fazla ruh ve ahlâk terbiyesine sahip olsa da, mesâfeli durmalı, karşı tarafı incitecek söz ve tavırlardan uzak durmalı, karşı tarafa saygılı, nâzik ve edepli davranmalı, ne bakışlarıyla, ne tutum ve davranışlarıyla, ne sözleriyle karşı tarafı rahatsız etmemelidir.

Birbirlerine nâmahrem olan kadın ve erkeklerin karışık yaşamaları, tokalaşmaları, gülüşmeleri, şakalaşmaları, gayr-i ciddî tutum ve davranışları, açık saçık giyimleri, edepten ve terbiyeden uzak hâl ve tavırları dinimizce bundan dolayı uygun görülmemiştir. Bu fiillerin haramlık derecesini de, şiddetine göre arttırmıştır.

Dinimiz bu tedbirleri alırken ne kadını dört duvar arasına kapamak niyetindedir. Ne de erkeği ahlâksız ilân etmek peşindedir. Dinimiz sadece nezaket, edep ve terbiye kurallarını belirlemiş ve yaşanmasını istemiştir. Bugün gayr-i İslâmî kültürlerin etkisiyle başımız beynimiz dönüp, dinimizi bu kurallardan dolayı itham edemeyiz. Kadın ve erkek birlikte çalışmak zorundaysa, bu kurallar içinde çalışacaklardır, birlikte okuyacaklarsa bu kurallara uyarak okuyacaklardır.

ECDADIMIZ BU KURALLARA UYMUŞTUR

Bin dört yüz yıldır ecdadımız bu kuralları dem ve damarlarına sindirmiş ve en güzel biçimde yaşayarak “icma” meydana getirmiştir. Yani tereddütsüz, şeksiz, şüphesiz Kur’ân’ın ve Kur’ân Peygamberinin (asm) tavsiye ve öğütlerini baş tâcı yapmıştır. Bugün teessüf edilecek bir durumdur ki, bu kuralları kabullenmekte, yaşamakta ve izah etmekte sıkıntılarımız var.

Asır değiştî şüphesiz. Kùltürler birbirine olabildiğince yaklaştı. Dünya küçüldükçe küçüldü. İş alanları arttı. Kadınları sosyal hayata çeken sebepler, araçlar ve iş kolları fazlalaştı. Kadınları ve erkekleri bir arada, aynı çatı altında toplayan meslek dalları çoğaldı. Bütün bunlarla berâber, yaşadığımız birçok yerde sùnnet ve İslâm şuuru da zaafiyete uğradı. Sùnneti ve takvayı yaşamak zorlaştı.

İSLÂMİYET EDEP VE İFFET İSTİYOR

Bütün bunlar olsun varsın. Bir şey ne kadar zorlaşırsa, sevabı o denli yüksek olur. Bunu biliyoruz. Bu bize yeter. Zor da olsa, ağır da olsa, başaramasak da, karşı tarafa izah etmekte güçlük yaşasak da, biz, sùnneti ve takvâyı yaşama gayreti ve azmi içinde olmalıyız. En azından niyetimizle, özümüzle, içimizle.

İslâmîyet kadını eve kapatmıyor. Kadından ve erkekten iffet istiyor, edep ve hayâ

istiyor, ar ve nâmûs istiyor, görgü ve nezâket istiyor. Kadın isterse, bir meslek alanına ilgi duymuş ve kendini yetiştirmişse, bir alanda uzman olmuşsa, elbette o alanda topluma hizmet verecek, elbette çalışacak! Bütün bunlarda, İslâmın edep ve terbiyesi yaşandığı sürece, günah söz konusu değildir. Hazret-i Âişe validemiz (ra) iftiraya uğradığında evinde oturmuyordu; savaştan dönüyordu. Ensar kadınları İslâm ordusu ile birlikte gazâlara katılırlar, hastalara su verirler, yaralılara hizmet ederler ve tedavi uygularlardı. Ama onlarda edep, nezahet, nezaket, terbiye ve ahlâk yaşanan değerlerdi.

Dipnotlar:

- 1- Lem'alar, s. 199.
- 2- Nûr Sûresi: 31.
- 3- Nisâ Sûresi: 23.